

Відповідь
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на рекомендації, викладені у звіті GER із проведення акредитаційної експертизи
освітньо-наукової програми 49268 “Міжкультурна германістика (німецька та англійська мови)” за спеціальністю 035
Філологія за другим рівнем вищої освіти (денна форма здобуття освіти)

КНУ імені Тараса Шевченка висловлює щиру вдячність членам галузевої експертної ради за детальний аналіз сильних і слабких сторін ОНП та за надані рекомендації. Водночас вважаємо за необхідне надати деякі коментарі щодо висловлених зауважень і рекомендацій.

Проект висновку GER	Коментар КНУТШ
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p> <p>GER підтримує думку стосовно того, що аналізована ОП є інноваційною в Україні дворічною освітньо-науковою програмою з подвійною освітньо-науковою та прикладною орієнтацією на практичну підготовку у сфері перекладу та міжкультурної комунікації. Як зазначає ЗВО у відповіді на звіт EG, такої програми немає у жодному українському закладі, але цей інноваційний фах набуває популярності у ЗВО Німеччини. Домінуюча міждисциплінарність та поєднання теоретичних дисциплін із практичними в структурі ОНП справді є оптимальним з огляду на потреби ринку праці та самих здобувачів освіти. Важливо, що, враховуючи фокус ОНП та потреби сучасного суспільства, у програму введено ОК 6 «Міжкультурна комунікація та комунікативні стратегії (німецька мова)», а також такі вибіркові компоненти, як «Лінгвокультурологія: германський та слов'янський простір», «Менеджмент перекладацьких проєктів», «Корпусна лінгвістика та бази даних», «Комп'ютерна лінгвістика» тощо. Для забезпечення</p>	<p>Щиро вдячні членам галузевої експертної ради за висвітлення сильних сторін ОП за критерієм 1.</p> <p>Щодо правомірності присвоєння професійної кваліфікації на основі опанування блоку вибіркових дисциплін хочемо зазначити, що професійні кваліфікації присвоюються не всім здобувачам, а лише тим, які виконали низку умов, зазначених на с. 18 опису освітньої програми. До таких умов належить зокрема оволодіння навчальними дисциплінами “Методика викладання та педагогічна майстерність”, “Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури у вищій школі”, “Психологія та педагогіка вищої школи” з рівнем успішності не нижче 80 балів.</p> <p>Що стосується рекомендації щодо літературознавчої та фольклористичної підготовки здобувачів, зауважуємо, що в пояснювальній записці до Стандарту вищої освіти України для магістерського освітнього рівня зі спеціальності 035 Філологія зазначено, що заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм конкретизують визначені компетентності й результати відповідно до певної філологічної спеціалізації (с. 12).</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>можливості присвоєння професійної кваліфікації «Викладач закладу вищої освіти» в ОНП передбачений вибірковий блок 1 «Лінгвістична теорія та методика викладання у вищій школі», із яким співвідносяться додаткові ФК і ПРН, тобто окрім тих, які визначені Стандартом. Така практика проектування ОНП, з одного боку, виглядає новаторською, з іншого, - викликає сумніви стосовно правомірності присвоєння професійної кваліфікації на основі опанування блоку вибірових дисциплін, тим паче, що 1) здобувачі освіти можуть і не весь блок ВК прослухати, оскільки процедура передбачає можливість обрання ВК з інших НП; 2) у переліку вибірових дисциплін блоку є лише 2-і винятково педагогічні й методичні – ВБ 1.5, ВБ 1.8. Крім того, певного застереження заслуговує і той факт, що проектна група ОНП коригує формулювання частини компетентностей і програмних результатів навчання, запропонованих у Стандарті, подекуди відкидаючи поняття «літературний» і «фольклорний», додаючи «лінгвістичний», чим фактично звужує вектори філологічної підготовки. Якщо проблематика літературознавства наявна певною мірою в ОК 7 «Теорія літератури» та ОК 8 «Рецепція німецької літератури в міжкультурному аспекті», то власне фольклористичної немає і в зазначених ОК.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо при проектуванні структури ОНП більш виважено підходити до формулювання, змісту й повноти реалізації всіх ФК і ПРН, передбачених галузевим Стандартом, зокрема не звужувати обсяги літературознавчої та фольклористичної підготовки здобувачів.</p>	<p>Керуючись цим, проектна група конкретизувала фахові компетентності та програмні результати навчання відповідно до цілей та фахового спрямування освітньої програми. Крім того, програмний результат навчання 10 стандарту вищої освіти передбачає вміння здобувачів “Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації)” не передбачає що всі студенти всіх спеціалізацій працюють з мовними, літературними та фольклорними фактами – згідно даного формулювання вони мають збирати й систематизувати або мовні, або літературні, або фольклорні факти.</p> <p>Додамо що навчання здобувачів збирати фольклорні факти потребувало би організації фольклорної практики у німецькомовних країнах (для здобувачів що вивчають японську мову – в Японії, шведську – в Швеції, португальську - в Португалії або Бразилії, індонезійську - в Індонезії), що має об'єктивні як організаційні і методичні, так і фінансові труднощі. Навряд чи всі освітні програми ЗВО України за спеціалізаціями «мова і література» забезпечують своїм здобувачам фольклористичну практику в країні мови (а іншого способу навчити збирати фольклорні факти немає).</p> <p>Натомість, як слушно зауважує галузева експертна рада, літературознавче спрямування забезпечується ОК 7 та ОК 8.</p>

Проект висновку GER	Коментар КНУТШ
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p> <p>2.2 GER поділяє думку ЕГ, що загалом освітні компоненти ОНП мають логічну послідовність і взаємопов'язаність, проте структурно-логічна схема ОНП (а саме частина обов'язкові компоненти) потребує вдосконалення задля увиразнення логічної послідовності вивчення кожної дисципліни, а особливо – т.зв. міжпредметних зв'язків.</p> <p>Рекомендації GER:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендуємо вдосконалити опис міжпредметних зв'язків у структурно-логічній схемі ОНП. 2. Рекомендуємо передбачити у НП кредити для підготовки до атестаційних екзаменів. 	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію щодо вдосконалення структурно-логічної схеми ОНП. Водночас не можемо розглядати цю рекомендацію як слабку сторону освітньої програми, оскільки вимог щодо детальності структурно-логічної схеми не містить жоден нормативний документ, а логічну послідовність і взаємопов'язаність ОК засвідчують як експертна група, так і галузева експертна рада.</p> <p>Стосовно рекомендації щодо підсумкової атестації, то ми змушені нагадати, що кваліфікаційні іспити не є засобом набуття нових знань, умінь тощо, від так кредитний вимір для них не повинен встановлюватись (<i>«Кредити присвоюються у разі підтвердження належним оцінюванням досягнення визначених результатів навчання відповідного рівня» - Довідник ЄКТС</i>). Додатково нагадаємо членам GER, що запроваджені державою ЄДКІ також не мають кредитного виміру.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p> <p>Рекомендації GER:</p> <p>Рекомендуємо переглянути список літератури, рекомендованої для підготовки до фахового вступного випробування, й оновити його в програмі 2023 р.</p>	<p>Дякуємо за рекомендацію щодо перегляду списку літератури, рекомендованої для підготовки до фахового вступного випробування. Вона буде врахована при підготовці програми фахового вступного випробування у 2023 році.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p> <p>4.4 Наведені у звіті ЕГ факти засвідчують, що науково-педагогічні працівники оновлюють зміст освіти на основі пропозицій стейкхолдерів, беруть участь у програмах міжнародного співробітництва з університетами Швеції та</p>	<p>Погоджуємося з рекомендацією щодо необхідності оновлення списків літератури в робочих програмах окремих навчальних дисциплін. Водночас запевняємо, що новітні напрацювання викладачів університету регулярно впроваджуються у викладання навчальних дисциплін за ОП, що відображено зокрема і в списках літератури в робочих програмах навчальних дисциплін (напр.,</p>

Проект висновку GER	Коментар КНУТШ
<p>Німеччини, що сприяє засвоєнню наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Однак системного характеру ця робота не має, позаяк у РНП деяких дисциплін (як-от «Теорія літератури») наявні джерела навіть із середини минулого століття.</p> <p>Рекомендації GER: Рекомендуємо регулярно оновлювати рекомендовану літературу в РНП, уводячи актуальні напрацювання НПП і результати їхньої активності щодо стажування та підвищення кваліфікації.</p>	<p>праці О. Павличко, О. Материнської та Є. Тимченко в ОК 2, ОК 3, ОК.9; М. Іваницької, О. Кучми, О. Павличко, Є. Тимченко в ОК.6.2, А. Белової в ОК.5.).</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p> <p>Рекомендації GER: Рекомендуємо до початку наступного навчального року переглянути РНП й зазначити чіткі та прозорі критерії поточного контролю, щоби забезпечити розуміння здобувачами процесу оцінювання за певними видами робіт.</p>	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію переглянути критерії поточного контролю в робочих програмах навчальних дисциплін – ця робота проводиться постійно і у випадку виявлення недоліків вони будуть виправлені..</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси</p> <p>6.1 GER підтримує думку ЕГ, що недоліком є той факт, що не всі викладачі, задіяні на ОНП, мають статті у виданнях, що індексуються у Scopus та WoS. Звісно, це не абсолютний критерій оцінки якості кадрового потенціалу, однак він важливий для освітньо-наукових програм.</p> <p>Рекомендації GER: Рекомендуємо посилити публікаційну активність науково-</p>	<p>Погоджуємо з галузевою експертною радою щодо того, що наявність у викладачів публікацій у виданнях, індексованих у Scopus і Web of Science, є важливою для освітньо-наукових програм. Водночас вважаємо, що відсутність у деяких викладачів ОНП публікацій, індексованих у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, не може розглядатися як недолік освітньої програми, оскільки ОНП має як дослідницько-теоретичне, так і практичне спрямування, що зумовлює залучення до викладання фахівців-практиків з великим досвідом роботи в галузі міжкультурної комунікації або перекладу. Крім того, така</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>педагогічних працівників у виданнях, що індексуються в наукометричних базах даних Scopus, Web of Science.</p>	<p>вимога до всіх науково-педагогічних працівників не передбачена жодним нормативним документом. Водночас звертаємо увагу на те, що КНУ імені Тараса Шевченка вживає низку заходів, покликаних стимулювати науково-педагогічних працівників до публікування у виданнях, індексованих у наукометричних базах Scopus та Web of Science (встановлення відповідних зобов'язань під час продовження контрактів, преміювання).</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p> <p>7.1 Загалом КНУ має потужну матеріально-технічну базу. Як зазначає ЕГ, фінансове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення освітнього процесу дає змогу НПП та здобувачам досягти цілей та ПРН. Для проведення занять у синхронному режимі під час дистанційного навчання викладачі користуються Google Meet та Zoom, які є безкоштовними в Україні. Здобувачі мають доступ до інформаційної системи Triton з власних комп'ютерів поза межами університетської мережі, де кожен зареєстрований здобувач має можливість відстежити результати своєї успішності, здійснити вибір дисциплін та ін. Однак, зважаючи на сучасні виклики організації освітнього процесу в умовах війни та карантину, ГЕР рекомендує розглянути питання впровадження уніфікованої внутрішньої платформи типу Moodle чи ін. для повноцінного проведення занять за денною формою навчання із застосуванням інформаційних технологій.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо розглянути питання впровадження уніфікованої внутрішньої платформи типу Moodle чи ін. для</p>	<p>Рекомендацію ГЕР щодо впровадження уніфікованої внутрішньої платформи для онлайн навчання типу Moodle сприймаємо, однак вкотре змушені пояснювати що вона, на жаль, в межах Університету в цілому невиконувана – жодна з існуючих подібних платформ не може бути поширена на весь Університет відразу, а це необхідна умова, оскільки всі факультети/інститути тісно пов'язані між собою як виконанням заявок на викладання освітніх компонентів, так і вибором здобувачами освіти дисциплін із програм інших структурних підрозділів. Додамо також що Університет поважає право науково-педагогічних працівників самостійно обирати, за погодженням зі здобувачами освіти та з урахуванням наявних у них технічних засобів і доступу до мережі Інтернет, найбільш зручні платформи для організації освітнього процесу в умовах навчання із застосуванням технологій дистанційного зв'язку (<i>"... науково-педагогічні працівники ... мають право на: академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково- педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі"</i> - Закон України "Про вищу освіту", ст. 54, частина 1).</p> <p>Крім того, в умовах війни студенти часто мають обмеження у використанні технічних засобів, зокрема відсутній доступ до</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
повноцінного проведення занять за денною формою навчання із застосуванням інформаційних технологій.	українських освітянських сайтів через блокади рф, тож з метою забезпечення навчального процесу часто використовуються найпростіші та найдоступніші канали зв'язку.
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо напрацювати різні інструменти моніторингу якості ОНП та освітньої діяльності за нею, у т.ч. задля ефективного врахування позицій роботодавців.</p>	<p>Щиро дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію щодо ефективнішого врахування позицій роботодавців. Водночас вважаємо, що оптимальною формою взаємодії з роботодавцями на рівні окремої освітньої програми під час її моніторингу є особисті зустрічі гаранта та членів робочих груп, що дозволяє більш повно виявити й врахувати потреби цієї групи стейкхолдерів.</p> <p>Додатково повідомляємо, що анкета опитування роботодавців була затверджена НМР Університету 02.03.2023 р.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p> <p>9.3 На офіційному веб-сайті ЗВО надано достовірну інформацію щодо ОПП, її цілей, ПРН та ОК. ЗВО демонструє відкритість та публічність, а представлена інформація загалом є достатньою для зацікавлених сторін і дозволяє ознайомитися з цілями, ОК та ПРН за ОНП. Водночас зауважимо, що не є активною закладка «Гуртки / наукова робота студентів».</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо розміщувати на сайті ННІФ усю основну нормативну документацію, яка стосується процесів моніторингу та реалізації ОНП.</p>	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за надану рекомендацію та висвітлення сильних сторін ОНП щодо критерію 9. Надану рекомендацію візьмемо до уваги.</p>